

NUORTEN KOKEMUKSET TOIMIJUUDESTAAN JA SEN MUUTOKSISTA VAMOS-KUNTOUTUKSEN AIKANA

Katariina Puhakka
Elina Taimi-Hannukainen
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Helmikuu 2020

iVAMOS! Diakonissalaitos

KONTEKSTI

Diakonissalaitoksen Vamos-toiminta on 18-29 -vuotiaille työn ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille suunnattua sosiaalista kuntoutusta. Nuori saa tuekseen oman valmentajan, jota nuori tapaa säännöllisesti kerran viikossa. Tämän lisäksi hän osallistuu ryhmävalmennukseen 3-4 päivänä viikossa. Keskimääräisen Vamos-jakson kesto on 8 kuukautta, mutta riippuen nuoren yksilöllisistä tarpeista jakso voi myös olla lyhyempi tai pidempi.

TARKOITUS

Käytäntötutkimuksemme aihe on tullut Diakonissalaitokselta. Tutkimuksen tarkoituksena on tavoittaa työn ja koulutuksen ulkopuolella olevia 18–29 -vuotiaita nuoria ja kuulla, millainen merkitys Diakonissalaitoksen Vamos-kuntoutuksella on ollut näille nuorille ja heidän toimijuutensa rakentumiselle.

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimusaineisto koostuu neljän Vamos-toimintaan osallistuneen nuoren teemahaastatteluista. Aineisto on kerätty marraskuussa 2019.

Haastatteluiden kysymysrunko pohjautui Alanen ym. (2013) laatimaan Koettu hyvinvointi -kyselyyn. Aineisto analysoitiin teoriasidonnaisella sisällönanalyysillä. Tarkastelemme työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten toimijuuden rakentumista heidän kokemuksistaan käsin. Hahmotamme nuorten toimijuuden muodostuvan elämänkulun teorian mukaisesti monitasoisesti, ympäröivien yhteiskunnallisten olosuhteiden ja yksilöllisten valintojen synteessä.

TULOKSET

Vamoksen tarjoama intensiivinen sosiaalinen kuntoutus vaikuttaa positiivisesti moniin eri elämän osa-alueisiin. Nuoret kokivat saaneensa Vamoksesta oikeanlaista apua ja arviot palvelusta olivat hyvin myönteisiä.

Vamoksen toimintaan osallistuneiden nuorten vahvistunut toimijuus näkyi kolmena ulottuvuutena:

- parempana elämänhallintana
- sosiaalisten suhteiden vahvistumisena
- minäpystyvyyden ja toiveikkuuden kasvamisena

Valmentajan nuorta kohtaan osoittama ymmärrys sekä nuoren ja valmentajan välinen luottamuksellinen suhde vahvistivat nuoren institutionaalista luottamusta.

IDEAT KEHITTÄMISEEN

- Intensiivistä sosiaalista kuntoutusta tarvitsevien nuorten järjestelmällisempi ohjaaminen peruspalveluista sosiaalisen kuntoutuksen piiriin.
- Aikuissosiaalityön roolin vahvistaminen nuoren palveluprosessissa
- Miten voidaan auttaa nuoria, jotka eivät löydä Vamoksen piiriin tai tippuvat toiminnasta pois?
- Resurssien ohjaaminen etsivään nuorisotyöhön
- Jatkotutkimusta tarvitaan työn, koulutuksen ja palvelujärjestelmän ulkopuolella olevien nuorten kokemuksista, elämänkulusta ja onnistuneista auttamisinterventioista

Lähteet

Alanen, O., Kainulainen, S. & Saari, J. (2014). Vamos tekee vaikutuksen. Vamos-nuorten hyvinvointikokemukset ja tulevaisuuden odotukset. HDL raportti 01/2014. Helsingin Diakonissalaitos.

Gissler, M., Larja, L., Merikukka, M., Paananen, R., Ristikari, T., & Törmäkangas, L. (2016). NEET-indikaattori kuvaa nuorten syrjäytymistä. Tieto & trendit. Tilastokeskus.

Romakkaniemi, M., Lindh J. & Laitinen M. (2018). Nuorten aikuisten osallisuus ja sosiaalinen kuntoutus Lapissa. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 147. Helsinki: Kela.

Tuusa, M. & Ala-Kauhaluoma, M. (2014). Selvitys nuorten sosiaalisesta kuntoutuksista. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimusraportteja ja muistioita 2014:42. Helsinki: Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus.